

ΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ο ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ

Άγωνιστής, πατριώτης, αλλά και κέρραυτος στιχουργός. Στη Μολδοβλαχία με τον Ύψηλκντη. Η γνωριμία του με τον Ξάνθο. Η συμβουλή του στη Φιλική Έταιρία. Μετά τον Άγωνα. Ο Έξαρχοπουλος υγειονομικός Άμοργου. Πώς ενεργούσε τις επιθεωρήσεις. Η πίκρα του. Ο ποιητής του «Λέρ μπαλέο» στις Αθήνας. Όπου άπειλεί να βγάλει έφημερίδα. Ο Ξάνθος του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΝΑΣ περιγράφει τύπος, με τον όποιον διασκεδάζαν οι Έλληνες της περιφέρειας γενικά, ήταν και ο Έξαρχοπουλος, στιχουργός πατριωτικών έμνηστικών έξοφρενικής φόρας, με στίχους σαν σαρανταποδαρούσες, ή παραγγραφοί με λέξεις δικιάς του κατασκευής. Ήδη π.χ., δείγμα της ποιητικής του: Λέρ μπαλέο, ξιφίο μπαλέο, Και στη φυλακή βαλέο!... Ο ίδιος έγραφε την άπειληφόρα της Έλλάδος ή ένα θούριο του τ' άρχιζε έτσι: Ρεϊ! ρεϊ! ρεϊ! Η Έλλάς έλθεθερί! κλπ. Και όμως ο άνθρωπος αυτός έβηγε...

Έξ άγωνιστής της Έλληνακής Έπαναστάσεως, με ένθουσιασμό και δόξα.

Ο Γεώργιος Έξαρχοπουλος καταγότανε από το νησί της Άμοργου. Στά 1803, όταν ο Κονσταντίνος Ύψηλάντης έβγαε ήρενά της Βλαχίας, ο Έξαρχοπουλος τον άκολούθησεν έκει. Στά 1820 δέ, όταν ο Έμμ. Ξάνθος έγράφε από τη Ρωσία, άπαιτήθηκε με τον Έξαρχοπουλο και τον έμισε στο ιστοικό της Φιλικής Έταιρίας.

Ο Γ. Έξαρχοπουλος έβαλε άμείως στη διάθεσι της Έταιρίας την περιουσία του ή άργότερα ήλθε με τον Άλεξάνδρο Ύψηλάντη στο Κίεβο της Ρωσίας, όπου ήθε σ' έικονοποιή με πολλούς Έλληνες και τους άφωσε μέλη της Φιλικής.

Έβλεπε, ξεροστά η Έπαναστάσις στη Μολδοβία. Ο Έξαρχοπουλος έλαβε μέρος στη μάχη του Σκουλενίου, ως πρωτοαύλιχαρο του Δημητρίου Ύψηλάντη, καθώς και στην περιφωρη μάχη του Δραγατσίου, από την όποια διεσώθη άμύηχτος.

Στά 1823, ο Γ. Έξαρχοπουλος κατέβηκε στην άγωνιζόμενη Έλλάδα. Παντοχού παρών, με τον ένθουσιασμό του, με τις φωνάρες του, είχε γίνει πασιγνωστός στα στρατόπεδα.

Μετά την άφιξη του Όθωνος, ο φιλότιμος αυτός άγωνιστής, φτωχός—άπό είχε ξεδοθεί όλη την περιουσία για τον Άγωνα—άποτραβήχτηκε στο νησί του, στην Άμοργό. Στά 1852, η Κιόβερνησις τον διώκει υγειονομικηνόρχη του νησιού, και τότε γίνηκε το άκόλοθο νόστιμο έπεισόδιο:

Η πανούκλα έθέρψε τον πληθυσμό της Μικράς Ασίας, και η υγειονομική ήπηρεσία της Έλλάδος είχε λάβει δρακόντια μέτρα να μη μεταδοθή ή έπιδημία και στη χώρα μας. Ο Έξαρχοπουλος έλαβε διαταγή να περιφωρή με καραντίνα σαράντα ήμερών κάθε πλοίο που θα έρχότανε από τα Μικρασιατικά παράλια στην Άμοργό. Κοντά στην Άμοργό βρισκότανε κάποιον έρημο νησιά, τα Κοιφονήσια, στα όποια γινότανε ή καραντίνα.

Στον Έξαρχοπουλο, με την παρομοιόδη χρηστικότητα—άλλά και την ίση άραβότητα—έδοθη έτσι γήγορα ή έικαρία να έφαρισθεί τις διαταγές της ποινοσταμένης του ήπηρεσίας. Ένα πρωί λοιπόν έβησεν στο λιμανάκι της Άμοργου, και φούνταρε με κόροτι την άγκυρά του, ένα τρικάρατο καρδιά, προερχόμενο από το Καστελλόριζο.

Ο Έξαρχοπουλος έβαλε άμείως την έπίσημη περιβολή του, τα ψηλά, κοσφορύν, σταχι καπέλο του που το είχε αγοράσει από τους κληρονόμους κάποιου πεθαμένου Βασιλέου, γατρού, τη μαυροπόρσνη από την πολικαρία ρεντιζότα του, το άλά Κορσί φροκό του, μέσα στο όποιον έχάνονταν δέ τ' αυτιά, το λαμοδέτη του που τον είχε τυλίξει έφτά γύρους γύρω από το λαμό του, κ' έτσι μόνος, σαν ήφος κομωδίας, μπήκε στη βάρκα του Ύγειονομίου, σινωδινόμενος από δυό χοροφύλακες κ' έβηγε στο έπικινδνο καράδι...

Όταν έβησαν, σέ άπότοσι τριάντα μέτρον, οι χοροφύλακες εκρότησαν άκίνητα τα κοπάκι, και άρχισε ο άκόλοθος διάλογος μεταξύ του Έξαρχοπουλου και του Καστελλοριζιώτη πλοίαρχου: —Νά σαλλάριτε άμείως ή τα Κοιφονήσια, όπου θα κίαινε σαράντα μέρες καραντίνασας!... —Δέ μας λυπάσαι, κίρις υγειονομί... Θά μās πθάνης! άπάντησε ο πλοίαρχος. —Μά δέν έχει πανούκλα στο Καστελλόριζο; —Έχει, μά έμείς έμίσωτε καλά! δέν έμίσωτε πανουκλιασμένοι...

Έμίσωτε περδία, κ' έχοιμε τρεις ήμερες που γύριμε από κει! —Σας βλέπω, άδελφέ, άλλ' έλα που έτσι λέει ή διαταγή. —Εού ήσαι έξηντος άνθρωπος, κίρις υγειονομί... Έλα κοντά, έπιθεώρησέ μας. Δέν μάς βλέπεις που έμίσωτε όλοι σαν το κεράσι; Και ο Έξαρχοπουλος είχε τότε στους χοροφύλακες: —Πάμε κοντά... Δέ βαστάει ή καρδιά μου. Νά μείνουνε οι άνθρωποι σαράντα μέρες στα έρημονήσια, χειμώνα καιρό!... Κ' έπειτα φώναζε δυνατά στον πλοίαρχο: —Μου δίνεις το λόγο της τιμής σου, ότι κανένας από σας δέν έχει τίποτα... Ούτε κεφαλάσκα, ούτε λοβόδοντο; —Στην τιμή μου και στο Έναγγέλιο, κίρις υγειονομί... άπάντησε ο πλοίαρχος.

Τότε πάλι ο Έξαρχοπουλος σείχοντας στη θάλασσα κάθε διασταμό, διατάζει τους χοροφύλακες να τραβήξουν κοντά, ή βάρκα κλειφτεί στο Καστελλοριζιώτικο, ο Έξαρχοπουλος ληθά στο κατόστρωμα, και άνοχώντας στον πλοίαρχο την άγκαλιά του, φωνάζει: —Με γιά το πράτιο, άδελφέ!

Σημειώσατε ότι την έπιχή έκίνησε στην Έλλάδα ούτε βατόρια έπήχαν, ούτε τηλεγραφοί. Και ως πού να φτάσουν στις Αθήνας τα μαργάτα και να σταλή άρισθός ή πίστις του Έξαρχοπουλου, έτέρασαν Ξη άμεις. Στά μεταξύ αυτό, στίλιος δολόχηρος ίστωκόφρον από τη Μικρασία και άλλα μέλη, είχε έπικονομήσει με την Έλλάδα διά της Άμοργου, χωρίς στην καλή καρδιά του Έξαρχοπουλου...

Και όμως, είτε γιατί ο Θεός έλαβε έσ' έβην τον τις άφιλοεραδούς προθήσεις του—γιατί ο Έξαρχοπουλος δέν έδοξοδίκετο ούτε μ' έκατομωρία, δέν έδέχετο ούτε ένα πορτοκάλι—είτε γι' άλλους φυσικούς λόγους, το σύστημα με το όποιον έβησε την καραντίνα δέν έφερε την πανούκλα στα νησιά των Κιζιλίων, ούτε σ' αυτή την Άμοργό, την έβγα τον υγειονομικών του θοιάθων... Ο Θεός έβύλαζε τον κοστίτη!

Ο Γ. Έξαρχοπουλος, όσον έλασθη από την Κιόβερνησι το Ίω. Κωλέτη, ήθε στις Αθήνας κ' έμεινε άρεχτιν κίρις, φροντίζοντας να Ξαναδιορθώ. Έγρήψε τα γραφεία του έφημεριδου όπου έδιάβαζε τα ήπηρενέφια ποιήματά του διασκεδάζοντας τους δημοσιογράφους και πολιτικόμενους της έπιχής. Τότε ο Ρίξος Νερούλης έγραψε ένα σατιρικό ποίημα, στο όποιο λέγει ότι ο Έξαρχοπουλος έμινέται από τας τετραπόδαρας της Άρχαδίας μούσας τον Μάιον άδούσας!...

Ο Έξαρχοπουλος όμως έβησικος, τον έστόλισε μ' ένα λ ε ρ μ π α λ ε ρ ο κ ο ποίημα και το γλέντι έξηροκόθησε.

Ο καιρός όμως περνοδός κ' ο Έξαρχοπουλος, βλέποντας πως δέν τοίδιναν θεσί, άπεράσει να... βγάλη έφημερίδα για να στηλιτεύσει την Κιόβερνησι, όπως άπειλούσε!

—Και ποιά θα ήνε ο τίτλος της έφημεριδός σου; τον έρώτησε ο διεψήκντης του «Αίλωνος», ο Τιμοκόφον Φύλιμων.

Και ο Έξαρχοπουλος άπάντησε: Θά της δώσω τον πιο όφραιο τίτλο. Αύτόν:

«Αετός και Αετούδα—Όθωνας και Άσπια—Ροδοζάχαρη και μέλι—και έμένα τι με μέλλει!»

—Αμ' άν βάλης αυτό τον τίτλο, του είπε ο Φύλιμων γελώντας, δέν θα σου μείνι τίποσ στην έφημερίδα για τίποτ' άλλο!

«Αλλ' ο Έξαρχοπουλος δέν έπραγματοποίησε τις άπειλές του...

Ο Έξαρχοπουλος, άν δέν κατορθώσε να Ξαναδιορθώ, έπέτυχε όμως να τού δοθή μία σινταξούλα, 15 δραχμών το μήνα. Έγρήφσε λοιπόν στην Άμοργό, όπου τον αγαπούσε ο κόσμος και όπου έζησε ήπικος τα τελευταία έτη της ζωής του, φαρμόντας και γράφοντας στίχους...

Πέθανε άπικτωχός... Οι Άμοργιανοί τον έθαψαν με δίσκο...

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ο Γερμανός ζωγράφος Καρολς Βέρνερ

τίτλο. Αύτόν: «Αετός και Αετούδα—Όθωνας και Άσπια—Ροδοζάχαρη και μέλι—και έμένα τι με μέλλει!»

